

Verschenen in Theologisch Debat 6 nr. 4 (dec. 2009) 62-63.

Theo L. Hettema

Twee dwarse heren

'Ik behoor ... tot degenen die verregaand hebben gefaald en voor wie het nu gewoon te laat is om zelf de gemaakte fouten te herstellen. Wij kunnen alleen maar hopen dat de schade enigszins gerepareerd kan worden. In dit pamflet wil ik vooral aan een komende generatie een paar suggesties doen, hoe het anders en misschien beter zou kunnen,' begint de Remonstrantse emeritus-predikant en patristicus Meijering zijn 'pamflet' (10). Met Karl Barth wil de auteur zich (weer) richten op voor hem centrale thema's uit het christelijke dogma als rechtvaardiging en heiliging. Hij zet zich af tegen een kerk van decennia die zich als 'Jezusbeweging' vooral bemoeit heeft om bewapening, armoede en milieuvervuiling. 'Jezus had ... geen idealen voor een betere wereld, maar wilde de mensen bij God brengen' (55). Meijering is sterk in zijn persoonlijke verantwoording, maar schildert wel in erg grove penseelstreken als hij in de we-vorm gaat praten. Met beweringen als 'Wij kunnen niet als profiteurs van de consumptie-maatschappij wat aan yoga doen en vervolgens heel vrolijk en zonnig van onszelf beweren dat we mystici zijn' (28) of 'We hebben ons vergist door bewogenheid, visie en engagement tot kerndeugden in de christelijke ethiek uit te roepen' (31) begaat Meijering een glibberig retorisch pad van onnodige vooronderstellingen en verkeerde generalisaties. Zijn theologisch conservatisme had een betere doordenking verdiend.

In alles is emeritus diaconaal predikant Nijssen de tegenpool van Meijering. Over een ding zijn ze het eens: je moet niet over het bestaan van God sec praten. Voor Meijering is dat omdat zo'n spreken afleidt van inhoudelijke geloofswaarden als verzoening, verlossing en voleinding. Voor Nijssen omdat hij het woord God liever invult met relationele termen, met fictie als verdichte waarheid en met een mystiek-diaconaal appel. Een doordenking van de secularisatie brengt hem tot de hardnekkige vraag 'of God misschien niets anders is dan de kracht die vrijkomt als mensen echt met elkaar communiceren, de meerwaarde van de menselijke ontmoeting' (61). In die verwoording zit een weerklank van Levinas en Buber en van de Amerikaanse theologe Carter Heyward. Tussen de artikelen en preken door die deze 'heilzame illusie' (60) uitwerken, zijn mooie miniatuurdoordenkingen van gedichten opgenomen. Spannende vraag voor mij is hoe Nijssens vervoeging van het werkwoord godden zich zal ontvouwen in een post-seculier tijdperk, waarin de notie secularisatie een heel andere lading krijgt. Daar ligt een potentieel dat op uitwerking wacht.

Eginhard Meijering, *Het roer moet om! De kerk van Jezus Christus is meer dan een Jezusbeweging*, Meinema, Zoetermeer 2008, ISBN 978 90 211 4199 2, 75 pp., € 9,90.

Freek N.M. Nijssen, *"Ik god, jij godt, wij godden..." Zoeken naar relevantie in het spreken en denken over God*, (red. Jan Buikema, voorwoord André Droogers), Relibris: Gorinchem/Utrecht, 2009, ISBN 978 90 5302 013 5, 117 pp., € 15,00.